

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ความรู้ ทักษะ และ การใช้บริการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน
ของประชาชนชุมชนแออัด เขตเทศบาลนครเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน นางพรณี มานะกุล

สาขาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประไพศรี	ช่อนกลิ่น	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สตรีตา	ธีระวัฒน์สกุล	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์	ธรรมศิริวัฒน์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศรี	ปัทมพันธุ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความรู้ ทักษะ การใช้บริการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (ศสมช.) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานทางด้านประชากรกับการใช้บริการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนและความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และ การใช้บริการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่เปิดดำเนินการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนของเทศบาลนครเชียงใหม่ ในปี 2536 จำนวน 2 ชุมชน จำนวน 194 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบทดสอบความรู้ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (KR-20) เท่ากับ 0.77 และแบบวัดทักษะ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.88 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบไค-สแควร์

ผลการศึกษาพบว่า

1. ความรู้เกี่ยวกับศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนของประชาชนชุมชนแออัดเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 62.8) ข้อที่ตอบผิดมาก ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นผู้ปฏิบัติงานในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน ร้อยละ 83.5

2. ทักษะคิดเกี่ยวกับศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนของประชาชนชุมชนแออัด จัดอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 71.8) สำหรับทักษะคิดในด้านลบ ได้แก่ ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนควรมีแพทย์ให้บริการประจำตลอดเวลา (ร้อยละ 74.5)

3. ในระหว่างเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2542 ประชาชนชุมชนแออัด เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีการใช้บริการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน ร้อยละ 64.7 กิจกรรมที่มีการใช้บริการน้อย คือ การตรวจหาน้ำตาลในปัสสาวะ คิดเป็นร้อยละ 49.5

4. ปัจจัยพื้นฐานทางด้านประชากร เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ไม่มี ความสัมพันธ์กับการใช้บริการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน แต่อาชีพและรายได้กับการใช้ บริการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.025$ และ $p = 0.000$ ตามลำดับ)

5. ความรู้เกี่ยวกับศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนกับการใช้บริการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.001$)

6. ทักษะคิดเกี่ยวกับศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนกับการใช้บริการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.003$)

การศึกษาครั้งนี้เสนอแนะว่า ควรให้สุขศึกษา ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนทุกกลุ่ม โดยเน้นความรู้ในส่วนที่ยังไม่ถูกต้อง และปรับเปลี่ยนทัศนคติด้านลบต่อการดำเนินงานและให้บริการของศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน เพื่อที่จะทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและมีการใช้บริการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนเพิ่มมากขึ้น

Independent Study Title	The Knowledge, Attitude and Service Utilization of the Community Primary Health Care Center of Slum Community Chiang Mai Municipality		
Author	Mrs. Pannee Manakul		
Master of Public Health			
Examining Committee	Asst. Prof. Prapaisri	Songlin	Chairman
	Asst. Prof. Sarita	Threerawatsakul	Member
	Asst. Prof. Somsak	Thamthitiwat	Member
	Asst. Prof. Somsri	Pattamapun	Member

ABSTRACT

The objectives of this study were to evaluate the knowledge, attitude and service utilization of the community primary health care center of people living in slum communities in Chiang Mai municipality and to investigate the relationship between demographic characteristics and service utilization, and the relationship among knowledge, attitude and service utilization. The samples were selected by simple random method, consisted of 194 family leaders from 2 slum communities that had organized the community primary health care center in Chiang Mai municipality since 1993. The instruments were interviewing questionnaire and achievement test form. The reliability value measured by using Kuder-Richardson formula (KR-20) was 0.77. The reliability of the attitude test measured by using Cronbach's Alpha Coefficient formula was 0.88. The statistics used were percentage, arithmetic mean, standard deviation and chi-square test.

The results of the study revealed that:

1. The knowledge about the community primary health care center was at middle level with mean equal to 62.8%. The most common wrong answer was that the person who

worked in community primary health care center was the public health official, accounted for 83.5%.

2. The attitude about the community primary health care center was at middle level accounted for 71.8%. The negative attitude was the primary health care center should have a doctor in service everyday, accounted for 74.5%.

3. The 64.7% of people sought services provided by the community primary health care center from July to December 1999. The least used service was detection of glucose in urine (49.5%).

4. There were no relationships between gender, age, marital status, education and service utilization of the community primary health care center. Occupation and income had significant relationship with service utilization of the community primary health care center ($p = 0.025$, $p = 0.000$ respectively).

5. The knowledge and service utilization of community primary health care center was related significantly ($p = 0.001$).

6. The attitude and service utilization of community primary health care center was also significantly related ($p = 0.003$).

The study suggests that it be necessary to provide information and education to people in the slum community emphasizing on inaccurate knowledge and modification of negative attitude towards services of community primary health care center in order that they can recognize and thus increase the service utilization of community primary health care center.